

İmân, İslâm'ı dil ile ikrar kalb ile tasdikten ibarettir. O, sonsuz bir güç ve kuvvet kaynağıdır. Ancak istenen semereyi ve arzu edilen neticeyi elde edebilmek için, imânın amel ile takviye ve desteklenmesi şarttır.

Amelin, Allah'ı görüyor gibi yapılmasına ise "ihsan" denir.

İmân ve ihsan, gözde ziya ve cesedde can gibidir. Bu iki temel esasa bağlı olarak farz ve nâfilelerin yerine getirilmesi ise, sonsuzluğun semalarına açılmada iki nurânî kanat durumundadır.

Evet, insanı Allah'a yaklaştırmaya yollarının en emini, en kestirmesi ve en makbulü farzları eda yoludur. Ve gerçek mahbubiyet ve dolayısıyla da "Kurbet-Allah'a yakın olma" ise, sınırlı ve kayıtlı olmayan nâfilelerin nâmütenâhi, engin ve vefâ tüten ikliminde tahakkuk eder.

Hakk yolcusu, her an ayrı bir nâfilenin kanatları altında sonsuza uzanan yeni bir koridorda kendini bulur, yeni bir mazhariyete ulaştığını hisseder; farzları edaya daha bir iştihali ve nâfilelere karşı da daha bir iştiaklı hâle gelir. Bu nokta ve bu ma'nâyı uyanan her ruh, Allah tarafından sevildiğini de duyar.. ve bir kudsi hadîste ifade buyurulduğu gibi, artık onun işitmesi, görmesi, tutması, yürümesi doğrudan doğruya "Meşîet-i Hâssa" dairesinde cereyan etmeye başlar. Bir bakıma "Marifetullah" da budur. O, bilmenin bilenle bütünleşip onun tabiatı haline gelmesi ve (bilenin her halinin bilinene) tercüman olması mertebesidir. Ma'rifeti, vicdânî bilginin zuhur ve inkişafı şeklinde ta'rif edenler de olmuştur ki, bu zuhur ve inkişaf aynı zamanda insanın kendine has değerlerle zuhur ve inkişafı da sayılır. "Nefsini bilen Rabb'ini bilir" sözünün bir mahmili de bu olsa gerek.

Ma'rifetin ilk mertebesi, dörtbir yanımızda çakıp duran isimlerin tecellîlerini görüp sezmek ve bu tecellîlerle aralanan sır kapısının arkasında sıfatların hayret verici ikliminde seyahat etmektir. Bu seyahat esnasında sürekli Hakk yolcusunun gözünden kulağından lisanına nurlar akar; kalbi, davranışlarına hükmetmeye başlar; davranışları Hakk'ı tasdik ve ilân eden birer lisan kesilir ve bu lisan da âdetâ bir "kelime-i tayyibe" disketi haline gelir.. derken her an vicdan ekranına Ona ancak güzel kelimeler yükselir. Onu da amel-i sâlih yükseltir" pür-envâr hakikatından ayrı ayrı ışıklar aksetmeye başlar. Artık böyle bir ruh bütün kötü duygu ve tutkulara karşı kapanır ve böyle bir gönül, öteden esintilerle sarılır. Sarılır da, ruhuna açılan bir sırlı menfezden, kalblerde kenzen bilinene "-sıgmam dedi Hakk arzu semâya, kenzen bilindi dil ma'deninden" mealiyle anlatılmak istenen bir müteşâbih beyânda ifade edildiği gibi -ışıkta koridorlar açılır ve insan bir daha da ayrılıp geriye dönmeyi düşünmeyeceği bir temaşa zevkine erer.

Hak yolcusunun bütün bütün ağyara kapandığı, tamamıyla nefsaniliğe karşı gerilime geçtiği ve kendini huzurun gel-gitlerine saldırdığı bu nokta ma'rifet noktasıdır. Bu nokta etrafında dönüp durana irfan yolcusu, başı bu noktaya ulaşana da "arif" denir.

Ma'rifet ikliminde hayat, Cennet bahçelerinde olduğu gibi dupduru ve âsûde; ruh, sonsuza ulaşma duygusuyla hep kanatlı; gönül itmi'nana ermişliğin hazlarıyla bir çocuk gibi pür-neş'e, fakat tedbirli ve temkinlidir..

"Allah'a emrettiği şeylerde isyan bilmez ve emrolundukları şeyleri yerine getirirler" ikliminde sabahlar-akşamlar ve hep meleklerle atbaşı olurlar. Duyguları tomurcuk tomurcuk ma'rifete uyanmış bu ruhlar, günde birkaç defa Cennetlerin cuma yamaçlarında seyahat ediyor gibi yaprak yaprak açılır ve her an ayrı bir buudda dostla yüz yüze gelir, onunla hemhâl olmanın

hazlarına ererler. Gözleri Hakk kapısının aralığında olduğu sürece, hergün, belki her saat birkaç defa visâlle mest ü mahmûr hâle gelir ve her an ayrı bir tecellî ile köpürürler.

Alim geçinenler, ilimleriyle emekleye dursun, felsefeden dem vuranlar hikmet hecelelemeye devam etsin! Arif nurdan bir menşûr içinde hep huzûr yudumlar ve huzur mırıldanır. Hatta mehâfet ve mehâbetle sarsıldığı anlarda bile o, sonsuz bir haz duyar.. ve âdetâ gözleri ağlarken kalbi sürekli güler.

Bu müşterek hususiyetlerin yanında, mizaç ve meşrep farklılığıyla bir kısım ayrılıklar da göze çarpar ârifler arasında. Bazıları sessizlik ve derinlikleriyle girdapları andırırken; bazıları çağlayanlar gibi gürül gürüldür. Bazıları bir ömür boyu günahına-sevabına ağlar, ağlar da ne âh u vâhdan ne de Rabbi'ni senâ etmekten doymaz. Ve doymadan göçer-gider bu dünyadan. Bazıları da hep, heybet-hayâ-üns atmosferinde seyahat eder-durur ve bu deryadan ayrılıp sahile ulaşmayı asla düşünmez. Bazıları tıpkı toprak gibidir; gelip geçen herkes basar-geçer başlarına. Bazıları bulut gibidir; sâlih-tâlih alır herkesi şemsiyesi altına ve ona damla damla rahmet sunar. Bazıları da hava gibidir; her zaman duygularımız üzerinde binbir râyiha ile eser-durur.

Ma'rifet ehlinin kendine göre emâreleri de vardır; ârif, Ma'rûftan başkasının teveccüh ve iltifatını beklemez.. O'ndan gayrisıyla halvet olmaz.. göz kapakları ve kalb kapılarını O'ndan başkasına açmaz. Gerçek arifin,başkasına teveccühü, başkasıyla halvet arzusu ve gözlerinin içine başka hayalin girmesi onun için en büyük azaptır. Gerçek ma'rifete ermeyen yârı-ağyârı tefrîk edemez. Yârla hemdem olmayan hicrandaki azâbı bilemez..

Devamı var...